

Aan

Staatssecretaris

nota

Beslisnota Kamerbrief Startbeslissing Nedersaksenlijn

TER BESLISSING

Datum

17 september 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/186321

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Beleid en Omgeving

Beslistermijn

6 oktober 2025

Bijlage(n)

3

Aanleiding

In de voorjaarsnota is door het Kabinet aanvullend ruim € 1,9 miljard gereserveerd voor de Nedersaksenlijn. Eerder is vanuit het Rijk al € 85 miljoen gereserveerd. Vanuit de regio is circa € 115 miljoen toegezegd, maar hier moeten nog nadere afspraken over worden gemaakt op het BO MIRT dit najaar. Na deze afspraken is een totaalbudget van € 2,1 miljard voor de Nedersaksenlijn (pp 2025) beschikbaar, waarmee in feite voldaan wordt aan de 75%-financieringseis.

De afgelopen maanden is met de regio en ProRail gewerkt aan de voorbereiding van de MIRT-verkenning. U neemt voor de start van de verkenning een zogenaamde startbeslissing die u naar de Tweede Kamer stuurt. Bij deze startbeslissing zit een startdocument waarin de belangrijkste zaken rondom scope, tijd en geld benoemd staan.

De Kamer heeft eerder verzocht om uiterlijk Prinsjesdag de startbeslissing te nemen. In afstemming met de regio is afgesproken om een later moment te kiezen, zodat de opmerkingen vanuit de bestuurlijke overleggen die met de regio gevoerd zijn ook goed verwerkt konden worden in het startdocument. Tijdens een feestelijk moment met de regio op 6 oktober zal de start van de verkenning gemarkeerd worden. U wordt separaat geïnformeerd over deze bijeenkomst.

Geadviseerd besluit

- De Kamerbrief met de startbeslissing MIRT-verkenning Nedersaksenlijn ondertekenen en op 6 oktober naar de Tweede Kamer versturen.
- Het startdocument als bijlage met deze Kamerbrief meesturen.
- De opdrachtbrief aan ProRail ondertekenen en versturen.

Kernpunten

- In het Startdocument worden afspraken op hoofdlijnen gemaakt hoe de verkenning er uit komt te zien. Dit is ook de opdracht aan ProRail om de verkenning uit te gaan werken. ProRail werkt elementen van het startdocument verder uit in een Plan van Aanpak.
- Het startdocument is besproken met de gemeenten en provincies langs de lijn. In de overleggen is akkoord gegeven op de teksten. Daarmee wordt u geadviseerd om de startbeslissing voor de MIRT-verkenning te Nedersaksenlijn te nemen door het versturen van de Kamerbrief en het startdocument als bijlage toe te voegen.

- De regio heeft bovendien aangegeven zelf een verkenning naar de ruimtelijke ontwikkeling langs de spoorlijn te willen starten. Met de regio worden nadere afspraken gemaakt hoe deze twee verkenningen samenhangen.
- De startbeslissing is een politiek document. De MIRT-spelregels schrijven voor dat een startbeslissing genomen wordt om de start van de MIRT-verkenning te markeren. Op een later moment zal ook de juridische- en omgevingsprocedure gestart worden door het Kennisgeving Voornemen en Participatie te publiceren in de Staatscourant.
- Zoals met u besproken op de staf van 10 juli is, in samenspraak met de regio, gekozen om een aantal weken meer te nemen voor de startbeslissing om de regionale partijen ook goed mee te nemen.
- Het startdocument wordt samen met de regio en ProRail opgesteld. De regio heeft eerder toegezegd € 5 miljoen bij te dragen aan de kosten voor de verkenning. Dit wordt ingevuld doordat zij de ruimtelijke vragen rondom de verkenning hiervan betalen. Daarnaast heeft de regio circa € 115 miljoen aan de realisatiekosten toegezegd (minus de kosten die al eerder gemaakt zijn voor Veendam-Stadskanaal). Dit moet nog nader afgesproken worden uitgewerkt met de regio. In het BO MIRT 2025 moeten hier afspraken over worden gemaakt.
- Tijdens de Voorjaarsbesluitvorming is aanvullend budget vrijgemaakt voor de aanlegkosten voor de Nedersaksenlijn. Er is echter geen budget vrijgemaakt voor de dekking van de exploitatie, onderhoud- en vervangingskosten, die vanaf 2040 gaan spelen (€ 25-40 miljoen structureel). De gereserveerde € 2,1 miljard zijn daarmee alleen beschikbaar voor de aanleg en niet voor de EOV-kosten.
- Formeel vereist een startbeslissing ook dat er zicht is op financiering van deze EOV-kosten. Het voorstel is om hier in het kader van de Nedersaksenlijn gemotiveerd vanaf te wijken, omdat 1) nieuwe inzichten uit het BSR-traject¹ rondom projectbeheersing op korte termijn mogelijk leiden tot aanpassing van de werkwijze rondom het toepassen van de financieringseis bij verkenningen onder de MIRT-spelregels (u wordt hier separaat over geïnformeerd) en 2) de gewekte bestuurlijke en politieke verwachtingen verder uitstel op dit punt niet opportuun maken. Bij de volgende faseovergang van Verkenning naar Planuitwerking zal er wel zicht op financiering van deze EOV-kosten moeten zijn alvorens het projectbesluit kan worden genomen.
- In het bijgewerkte beeld van de financiële opgaven² die voor de zomer met de Kamer zijn gedeeld, is de Nedersaksenlijn ook opgenomen met een kostenpost van € 25-40 miljoen structureel. Indien er vanuit de formatie geen budget beschikbaar wordt gesteld, zal hiervoor budget moeten worden vrijgemaakt binnen het Mobiliteitsfonds, bij de regio of (ten dele) uit de vervoersexploitatie-opbrengsten.

Datum

17 september 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/186321

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Rijksinfrastructuur

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

3

Krachtenveld

De Startbeslissing is samen met de provincies Groningen, Drenthe en Overijssel en ProRail opgesteld. De gemeenten langs de lijn hebben op de startbeslissing inbreng kunnen geven. Het enthousiasme en de steun voor de start van de MIRT-verkenning is in de regio groot.

¹ Rondzendmap/2025/10258

² Kamerstuknummer 2025D33831

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing

Datum

17 september 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/186321

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir.Openbaar Vervoer en
Spoor
Rijksinfrastructuur

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

3

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
01	Kamerbrief Startbeslissing Nedersaksenlijn	Met deze brief informeert u de Kamer over de Startbeslissing
02	Startdocument Nedersaksenlijn	In dit document wordt uitgelicht hoe de Verkenning Nedersaksenlijn zal worden uitgevoerd.
03	Opdrachtbrief aan ProRail	Brief aan ProRail om te starten met de MIRT-verkenning.